

Monitoring 2.0 – odpowiedź

Chciałbym odnieść się do uwag prof. Andrzeja Białasa opublikowanych w felietonie *Monitoring 2.0* („PAUza Akademicka”, nr 506 z 19 marca 2020).

Przede wszystkim opublikowane w lutowym numerze „Forum Akademickiego” *Uwagi Zespołu ds. monitorowania wdrażania reformy szkolnictwa wyższego i nauki dotyczące statutów uczelni i oceny indywidualnej nauczycieli akademickich* nie są pierwszym przekazanym do publicznej wiadomości „raportem Zespołu”. Zespół został powołany przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w lutym 2019 r. Na stronie internetowej MNiSW można znaleźć protokoły z każdego posiedzenia Zespołu (<https://www.gov.pl/web/nauka/zespół-do-spraw-monitorowania-wdrażania-reformy-szkolnictwa-wyższego-i-nauki>). Z kolei w numerze 07-08/2019 „Forum Akademickiego” ukazało się moje pierwsze podsumowanie prac Zespołu, po pierwszych czterech posiedzeniach (*Przewodniczący punktuje środowisko*).

Tam też przedstawiłem podsumowanie dyskusji i wniosków Zespołu, dotyczące wybranych zagadnień spośród tych, którymi zajmował się on do tamtego momentu. Znalazły się tam m.in. propozycje zmian zarządzeń dotyczących oceny dyscyplin naukowych, które powinny się łączyć ze zmianami w Ustawie 2.0 w zakresie jednolitych obowiązujących przez 4 lata zasad oceny dyscyplin naukowych czy przygotowanego przez Zespół dokumentu dotyczącego nowego rozporządzenia w zakresie oceny działalności szkół doktorskich. Obecnie zajmujemy się m.in. kwestią wadliwego rozporządzenia Ministra dotyczącego stypendiów dla młodych pracowników naukowych, negatywnie zaopiniowaliśmy projekt nowelizacji Ustawy 2.0 dotyczący „wolności wyrażania poglądów” na uczelniach, a także chcemy doprowadzić do nowelizacji Art. 80. 1 Ustawy 2.0, dotyczącego opłat za studia. To tylko przykłady. Jednym słowem, kiedy widzimy taką konieczność, wskazujemy błędy w samej Ustawie lub rozporządzeniach do niej, czy przy tworzeniu nowego prawa. Nie mogę się zatem zgodzić ze stwierdzeniem prof. Białasa, że zajmujemy się błędami w postępowaniu uczelni, a nie zauważyliśmy dotąd żadnych usterek w samej Ustawie.

Poniżej przedstawiam odpowiedzi na inne uwagi prof. Andrzeja Białasa, którego bardzo cenię i lubię, choć nie zawsze się z nim zgadzam:

1. Kwestia systemu ewaluacji pracowników naukowo-dydaktycznych: Zespół przedstawił rekomendacje dotyczące przeprowadzania indywidualnej oceny pracownika.

2. Kwestia mianowania dziekanów przez rektorów (zgodnie z Ustawą). Statuty wielu uczelni przewidują różnego rodzaju konsultacje i przeprowadzenie procesu opiniowania kandydatów na dziekana w ramach wydziału. Nie kwestionuję takiego sposobu działania, sam zresztą też nie przyjąłbym propozycji objęcia funkcji dziekana, jeśli nie miałbym poparcia wydziału i byłaby to próba narzucenia kandydata przez rektora. Krytyka dotyczyła rozwiązań, które pojawiły się w nielicznych (na szczęście!) statutach: na przykład, w przypadku dwukrotnego odrzucenia przez rektora kandydatury dziekana wskazanego przez wydział musiałby on mianować dziekana wbrew swojej woli. I to jest ograniczenie kompetencji rektora, niezgodne z Ustawą 2.0.

3. Zgodnie z Ustawą 2.0 struktura uczelni jest ustalana przez samą uczelnię. I to jest duże osiągnięcie tej ustawy. Czy struktura uczelni okaże się dobra, czy nie – to zweryfikuje pierwsza ocena dyscyplin naukowych uprawianych przez daną uczelnię. Co zrobi rektor, jeśli ocena dyscypliny naukowej okaże się gorsza niż poprzednia ocena wydziałów uprawiających tę dyscyplinę? Obecnie na niektórych politechnikach są trzy wydziały, które będą oceniane w ramach jednej dyscypliny naukowej. Co zrobi, gdy otrzyma pieniądze na daną dyscyplinę naukową i będzie musiał je rozdzielić na te trzy wydziały? Przewiduję, że w takim przypadku wydziały skłócać się między sobą do reszty albo, co gorsza, wymuszają na rektorze równy podział środków, niezależnie od jakości uprawianej w każdym z wydziałów nauki.

Dlatego podtrzymuję moje zdanie, które wyrobiłem sobie po rozmowach z wieloma rektorami: niektórzy z nich zdawali sobie sprawę z wadliwości dotychczasowych struktur uczelni oraz proponowanych nowych rozwiązań statutowych, ale nie potrafili przekonać społeczności akademickich do głębszych zmian. Była to pewna gra: z jednej strony rektorzy oczekiwali, że ewidentne błędy w statutach zostaną zakwestionowane przez Ministerstwo (czyli zrobią to ONI, a nie MY), a z drugiej – część środowiska naukowego chciałaby, by zmiany były tylko pozorne: „zmienić tak, by w rzeczywistości nic się nie zmieniło”. Taka postawa nie wynika z przekonania, że obecna struktura danej uczelni jest optymalna, ale dlatego, że zmiana tej struktury naruszałaby interesy grup wpływów na uczelni.

MACIEJ ŻYLICZ

PAUza Akademicka – www.pauza.krakow.pl – tygodnik Polskiej Akademii Umiejętności i środowiska naukowego.

Rada Redakcyjna: Magdalena Bajer, Andrzej Białas, Janusz Limon, Ewa Lipska, Stanisław Rodziński, Piotr Sztompka, Marta Wyka, Jakub Zakrzewski, Franciszek Ziejka.

Redakcja: Andrzej Białas – redaktor naczelny; Andrzej Borowski, Andrzej M. Kobos, Piotr Malecki, Marian Nowy – redaktorzy; Adam Korpak, Krzysztof Skórczewski – grafika; Ryszard Otręba – „Galeria PAUzy”; Anna Michalewicz – dyrektor administracyjny; Witold Brzoskowski, Monika Mentel – fotokład; Wydawnictwo PAU – konsultacje.

Adres do korespondencji: Polska Akademia Umiejętności, 31-016 Kraków, ul. Sławkowska 17; e-mail: pauza@pau.krakow.pl

Oczekujemy na artykuły do 6 000 znaków (ze spacjami) i ilustracje w formacie JPEG o rozdzielczości 300 dpi.